

Teemu Keskisarja

Keskisarja vastaa yleistajuistamis- haasteeseen

Raisa Maria Toivo arvioi Teemu Keskisarjan teoksen *Kyynelten kallio*. Kertomuksia seksistä ja väkivallasta edellisessä numerossa (HAIK 2/2012). Keskisarja vastaa Toivon esiin nostamaan yleistajuistamishaasteeseen.

Raisa Maria Toivo on kirja-arvioonsa leikannut ja liimannut 20 riviä jorinaa *Kyynelten kallion* julkistustilaisuudesta. Teksti löytyy Siltala Kustannuksen verkkosivuilta, toden totta. Eikä selitteenä lue, että alistettava ulkoiselle ja sisäiselle lähdekritiikille yleisön suppeuden, tunnelman hilpeyden ja julkaisukanavan epämuodollisuuden vuoksi. Ironia on vaarallinen tyyllilaji, mutta kuuluvatko Internet ja muut puhettallenteet kirjojen vertaisarvioinnin kenttään? Koskeeko tämä ennakkotapaus myös Timo Vihavaisen ja Markku Jokisipilän kaltaisia oikeasti aktiivisia bloginpitäjiä tai kolumnisteja?

Kuulemma olen ”haastatteluista juhlapuheisiin” pyrkinyt ”provosoimaan keskustelua yleistajuisuuden historiankirjoittamisen luonteesta”, vieläpä ”julkaisufoorumien pistelaskentaan” liittyen. Himottaisi omia urheat provokaatiot niimiini, mutta en tiedä edes luonnostelleeni moisia. Vannomatta paras, ehkä netti rönsyilee jon-

nekin, minne en atk-ummikkona näe, tai sitten seinillä on ollut korvat sisäpiirin istujaisissa.

Oudoksun sitä Toivon perustetta, että Googlea ja kuulopuheita oli pakko käyttää kritiikin aineksina, kun kirjassa sama on ”lainattavaksi turhan monisanaisesti”. Kaikkiaan 396-sivuisessa *Kyynelten kalliossa* pohdin yleistajuistamisen haasteita puolella sivulla. Sekin tuikkaus oli itseironinen: miksi katsoin parhaaksi ”pitää teoreettis-metodologiset mölyt mahassani”. Siis omassa mahassani, tähän kirjaan valitsemassani muodossa, joka oli seitsemän pienoiskertomuksen sikermä. Samaan hengenvetoon korostin, etten ylenkatso teoriaa ja metodologiaa sinänsä. Silti Toivo luulee lukeneensa julmetun ohjelmajulkituksen teoriaa ja metodologiaa vastaan.

Samassa usutushengessä Toivo loukkaantuu Olli Matikaisen puolesta, koska tämän ”panos rikoshistoriantutkimukseen tulee kuitatuksi, kun hänen suuhunsa pannaan selitys termistä ”hyvä mies”. Kyseisen kuittauksen tahdon kuitata sillä tiedolla, että Matikaisen tuotanto löytyy lähdeluettelosta ja tuo ainutkin leipäteksti-mäininta oli tyylikirjo. En väheksy edeltäviä tutkijoita. Heitä vain on vaikea mahduttaa sirpalemuotoon ja pienoiskertomuksiin – seikkailemaan aikalaishenkilöiden veri- ja aivoriskeissa sekä siemensyöksyissä.

Toivon kannattaisi opetella huolellisuutta siteeraamisen helppossa taidossa. Haasteessaan hän panee (kielivirheenkin tekaisten) lainausmerkkeihin sanoja ja lauseita, jotka eivät ole minun kirjoittamiani. Toivo vaatii minua tilille siitä,

että ”sumeilematta” puhun seksuaalirikollisista ”tavallisina ihmisinä”. Mitenköhän tässä olisi pitänyt sumeilla? Heti ensimmäisellä sivulla totean, ”ettei tuon ajan tavallisesta ihmisestä voi kirjoittaa edes pienoiselämäkertaa, ellei hän kulkeutunut sangen epätavalliseen tilanteeseen”, siis jättänyt lähteitä oikeuslaitoksen silmätikkuna.

Toivo murehtii siitä, että kuvaan vain rikollisia kummajaisia enkä oikeasti tavallisia seksistä nauttijoita. Arkistoveteraanit äkännevät heti, mistä rajaus johtuu, ja lukee se *Kynelten kalliosakin*. Onkohan 1600- ja 1700-luvuilta säilynyt yhtään ainoata päiväkirjaa tai yksityiskirjettä, jossa suomalainen piika tai renki kertoilisi lihan iloista. Jokseenkin kaikki rahvaan persooniin ja yksilöiden mielenmaisemaan ulottuva aineisto on oikeuslaitoksen tuottamaa ja koskee ankarasti kriminalisoitua sukupuolielämää.

Maallisen ja kirkollisen esivallan näkemyksiä, kansainvälisiä auktoriteetteja ja säätyläiskulttuuria toki riittää, mutta Suomen ruohonjuuritasolla taulu on tiettävästi työpöyhjä. Toivo vihjaa

löytäneensä omissa tutkimuksissaan kuvauksia siitä, mikä oli ”kaikkien osanottajien mielestä vähintään ihan kivaa”. Mikäli tämä pitää paikkansa, onnittelen häntä suurenmoisesta läpimurrosta.

Miten rikollisuuden historiaa tulisi yleistä juistaa ja popularisoida, en suoraan sanottuna tiedä. Kysymys kohdennettakoon Heikki Ylikankaalle, joka luultavasti ainoana on onnistunut käytännössä vastaamaan siihen useita vuosikymmeniä. Harkinnan arvoisia lähestymistapoja lienee monta. Tuskin ne kaikki edellyttävät Toivon arvostamaa terminologiaa ja ammattiipiirissä sovitteja käsitteitä, jotka jokaisen historioitsijan on opeteltava ja kirjan alkajaisiksi vielä selitettävä rikkomatta varsinaista kertomusta. Toivo tahtoo houkutella ”tieteen kuumien juomien kuppiloihin” asiakkaita paradigmalla ja diskursilla. Siitä vaan, antaa palaa, onnea matkaan! Taivoittaapa historia tiedotusvälineitä ja lukijoita kuinka hyvänsä, en aio moittia, että väärin yleistä juistettu.